

Strategi: Vi agerar som föregångare

Enligt Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram ska staden driva på omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle och vara en av världens mest framåtsträvande städer när det gäller att förebygga och åtgärda miljö- och klimatproblem. Därför ska vi i Göteborgs Stad påbörja omställningen hos oss själva, dels för att vi är en stor organisation med betydande miljöpåverkan, dels för att vi trovärdigt ska kunna inspirera och påverka andra.

Här behöver representanter för staden visa ledarskap och driva påverkansarbete nationellt och på EU-nivå. Genom att ha rätt kompetens, samarbeta med akademi, näringsliv och civilsamhällets organisationer, visa på goda exempel och resultat ska vi också påverka beslutsfattare nationellt och på EU-nivå så att styrmedlen skärps och lagstiftning förändras.

Mål och inriktning

Strategin ”Vi agerar som föregångare” fokuserar på underliggande faktorer som Göteborgs Stad behöver arbeta med för att vara föregångare och uppnå en ökad takt i miljö- och klimatomställningen. Strategin bidrar på så sätt till samtliga mål och delmål i miljö- och klimatprogrammet. Strategin har identifierat fyra inriktningar som centrala för att Göteborgs Stad ska agera föregångare.

Strategin Vi agerar som föregångares huvudsakliga inriktningar och mål

Kompetens- och ledarskapsfrågor påverkar i hög grad hur framgångsrik staden kan bli i den omfattande omställning som krävs. Stadens samverkansförmåga är också central eftersom miljö- och klimatfrågor sällan löses i varje organisation för sig. För att undanröja externa hinder och få ökad genomslagskraft inom miljö och klimat krävs påverkansarbete, framför allt gentemot den nationella nivån och EU-nivån. Kommunikation är ett viktigt verktyg för att kunna engagera aktörer för att miljömålen ska nås.

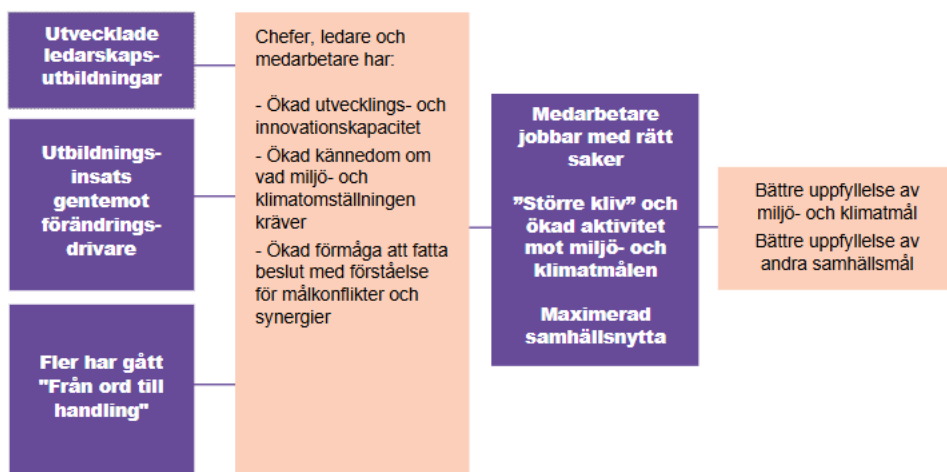
Kompetens och ledarskap

Genom arbetet med strategin har det framkommit att kompetens- och ledningsfrågor i hög grad påverkar hur framgångsrik staden kan bli i genomförandet av omställningen. Detta har även blivit tydligt i rapporter från revisionen av det systematiska miljöarbetet. Viktiga slutsatser som dragits är att staden behöver säkerställa kompetensutveckling för chefer och ledare i staden när det gäller omställningen till ett hållbart samhälle. Ledarskapet i staden behöver utgå ifrån en förståelse att ekologisk hållbarhet är en förutsättning för att också nå social och ekonomisk hållbarhet. Det är denna utgångspunkt som Agenda 2030 och miljö- och klimatprogrammet vilar på.

Uppföljningarna av miljö- och klimatprogrammet och dess strategier visar att kapaciteten för innovation, utveckling och systemförändrande arbete kopplat till miljö- och klimatfrågor behöver ökas. Hur resultaten av innovations- och utvecklingsarbete ska stödjas, omhändertas och integreras i organisation och verksamhet är en central fråga där ledarskapet har stor betydelse.

Exempel på insatser under 2025:

- Strategin har bedrivit ett utvecklingsarbete tillsammans med stadsledningskontoret för att identifiera hur ledarskapsutbildningar för chefer behöver förändras för att stärka det ekologiska hållbarhetsperspektivet. Ett konkret utfall är en utbildning som hållits med stadens direktörer och VD:ar. Syftet med utbildningen var att skapa ökad förståelse för vad omställningen till en hållbar stad kräver av chefer i form av sakkunskap och hur man kan leda omställningsarbete. Utbildningen ska nu tillgängliggöras till stadens ledningsgrupper.
- Miljöförvaltningen har genomfört en utbildningsinsats riktad mot de ledare och strateger som i vardagen arbetar som förändringsdrivare med fokus på omställning mot hållbara städer. Medarbete från ett stort antal förvaltningar och bolag deltog. Arbetet fortsätter med att hitta sätt att stärka denna grupp kontinuerligt.
- Ett arbete som påbörjades 2025 och som strategin kommer utveckla 2026 är att sprida webbutbildningen ”Från ord till handling” till chefer och förtroendevalda. Utbildningen är inte obligatorisk för alla medarbetare utan valbar för varje verksamhet och därför behövs ett omfattande arbete och olika insatser för att motivera och identifiera viktiga nyckelpersoner att genomföra den.

Förenklad logikkedja för inriktningen om kompetens och ledarskap.

Stadens förmåga att komplettera den mer traditionella rollen av förvaltning med att driva utveckling, ta vara på innovation och kunna fatta rätt beslut i en föränderlig omvärld kommer vara central för att nå de uppsatta miljö- och klimatmålen. Här behövs en utökad omfattning av insatserna samt ett ökat tempo i kompetens- och ledarskapsarbetet som leder till att man både förstår och vidtar åtgärder i kommunstyrelsen eller stadsledningskontoret, men även i respektive förvaltning och bolag. Strategin kommer att fortsätta verka för detta under 2026.

Samverkan och involvering

Miljö- och klimatfrågor löses sällan i varje organisation för sig. Strukturella hinder medför bristande samverkan, vilket leder till att staden inte får ut tillräcklig effekt av den potential och de resurser som finns inneboende i olika verksamheter och organisationer. Detta gäller både internt inom staden och externt.

Strategin tar fasta på tvärgående samverkan och metoder och former för att bygga kapacitet för omställning och genomförande. För att samverkan inte ska stanna vid samtal utan leda till att åtgärder genomförs och resursätts, strävar strategin efter att skapa förutsättningar och forum för att kraftsamla stadens resurser i konkret utvecklingsarbete. Strategisamordningen är också en aktiv part i befintliga forum och andra aktörers arenor.

Under 2025 har strategins prioritet varit att utveckla arbetet med att samverka och involvera det lokala civilsamhället i miljö- och klimatomställningen. Det har genomförts tillsammans med förvaltningen demokrati och medborgarservice och ett flertal organisationer inom civilsamhället inom ramen för projektet Klimatneutrala Göteborg 2030. Det har blivit tydligt att det finns ett stort intresse och engagemang i civilsamhället för den lokala miljö- och klimatomställningen och en vilja att samverka och delta i Göteborgs Stads arbete för att nå miljömålen.

Under 2026 kommer strategin testa och utveckla former för dialog och samverkan, samt genomföra kompetenshöjande insatser för att öka kunskapen inom Göteborgs Stad för civilsamhällets roll i samhället och i miljö- och klimatomställningen. Strategin kommer också utforska hur förutsättningarna för civilsamhället att delta och driva miljö- och klimatomställning kan utvecklas.

Strategin kommer 2026 även ha ett större fokus på samverkan med näringslivet, där det handlar om att stärka pågående initiativ inom Göteborgs Stad men även om att identifiera nya samverkansinitiativ som idag saknas.

Andra exempel på strategins insatser från året:

- Lärdomar och rekommendationer från medborgarrådet som genomfördes 2024 har tagits vidare under 2025 bland annat i planeringen av kommande medborgarråd.
- Under hösten 2025 arrangerade strategin en workshop där tjänstepersoner från Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen träffade ett 40-tal organisationer från civilsamhället. Resultatet blev en sammanfattning över sakfrågor och områden som civilsamhället vill föra dialog och samverka kring med Göteborgs Stad. Flertalet arbetsgrupper har startat bestående av Göteborgs Stad och/eller civilsamhället för att arbeta vidare med resultatet.
- ”Göteborg mobiliserar för miljö och klimat” ägde rum den 2 okt och syftade till att skapa en ny mötesplats för staden och näringslivet i miljö- och klimatfrågor. Totalt deltog ca 300 personer från näringslivet och Göteborgs Stad. Arrangörer var Business Region Göteborg och miljöförvaltningen. Under 2026 planeras ett uppföljande event.

Förenklad logikkedja för inriktningen om samverkan och involvering.

Strategin har identifierat att det behöver formuleras ett tydligare strategiskt grepp för samverkan kring miljö- och klimatomställningen där etablerade och nya samverkansinitiativ stärks. Samtidigt behöver kapacitet fortsätta byggas inom och mellan Göteborgs Stads verksamheter för att säkerställa att det finns den förmåga och öppenhet som gör att staden kan dra nytta av samverkan fullt ut. Strategin kommer att verka för detta under 2026.

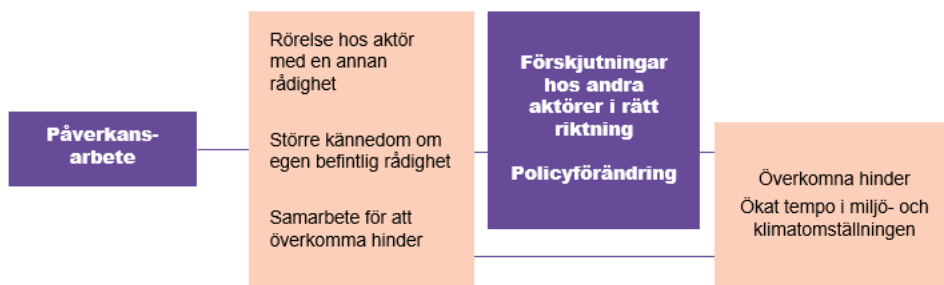
Påverkan

För att få förutsättningar att nå våra miljö- och klimatmål och undanröja hinder är det viktigt för Göteborgs Stad att påverka såväl nationellt som på EU-nivå. Staden deltar kontinuerligt i en rad olika nätverk och sammanslutningar, där bland annat Viable Cities, NetZeroCities och Eurocities är viktiga forum med fokus på städernas miljö- och klimatomställning. KIMO och Klimatkommunerna är andra viktiga sammanslutningar. Strategin ska stärka påverkansarbetet på olika sätt. Exempel på insatser under 2025 är:

- Policylabbet som genomfördes 2024 kring omvänt auktionsförfarande för energieffektivisering har 2025 tagits vidare genom ett samarbete inom ett

nationellt projekt med ett flertal andra samarbetspartners, bland annat Fossilfritt Sverige.

- Miljöförvaltningen har, i samarbete med andra förvaltningar och bolag och externa aktörer, tagit fram en klimatomställningsanalys som beskriver hur klimatmålet kan nås. I denna analys identifieras områden där påverkansarbete är centralt i kombination med lokal kraftsamling.

Förenklad logikkedja för inriktningen om påverkan.

Påverkansarbete bedrivs kontinuerligt genom deltagande i olika nätverk och sammanslutningar samt genom exempelvis remissvar. År 2026 kommer strategin att fokusera på att ta fram ett förslag på en effektiv samordning för påverkansarbete där stadens verksamheter kan bidra till att staden som helhet utnyttjar sin röst och sina kanaler för att bevaka intressen och påverka i frågor där rådigheten ligger någon annanstans.

Kommunikation

Kommunikation är ett viktigt verktyg för att driva och katalysera förändring som involverar många aktörer i samhället. Strategins analysarbete har visat att vi behöver förstärka den samlade, övergripande målbilden och berättelsen om vart staden är på väg. Ett kommunikationsarbete med detta fokus kan bidra till att skapa det ytterligare engagemang och handlingskraft som krävs av de olika aktörerna i Göteborg för att miljö- och klimatomställningen ska få tillräcklig kraft. På samma sätt saknas det en överblick som visar de många spännande lösningar och positiva initiativ som redan pågår eller är på gång i staden inom miljö- och klimatområdet.

Mot bakgrund av detta tog miljöförvaltningen 2024 fram en riktlinje för omställningskommunikation som stödjer förvaltningens arbete med grunduppdraget att driva och samordna den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling i Göteborgs Stad. Riktlinjen vägleder också förvaltningens arbete med kommunikation som syftar till att Göteborg ska öka takten för att nå målen i miljö- och klimatprogrammet. Strategin har under 2025 omsatt riktlinjen för omställningskommunikation i konkreta insatser som sedan genomförts. Några exempel:

- En kampanj för att inspirera till hållbar konsumtion och beteende har genomförts på stadens informationstavlor, spårvagnar och bussar och sociala medier.
- Genom ”Göteborgsmåltiden” har fokus riktats mot hållbar mat som verktyg att engagera olika aktörer för att uppnå ett hållbart matsystem.
- Under hösten genomfördes en undersökning med över 2000 göteborgare för att kartlägga kännedom och inställning till stadens miljö- och klimatarbete.

Resultatet visar att en bred majoritet av de tillfrågade tycker att stadens miljömål är viktiga och att de vill bidra till att målen nås.

Kommunikationsarbetet behöver fortsatt utvecklas genom konkreta insatser och strategiskt arbetet parallellt. En viktig fråga för strategin framöver är att bidra till att stärka samordningen mellan förvaltningars och bolags kommunikation kring miljö- och klimatfrågor.

Förenklad logikkedja för inriktningen om kommunikation.

Utmaningar framåt

Att vara föregångare är en förutsättning för att nå framgång i miljö- och klimatarbetet. Strategin syftar till att stärka det framåtlutade arbetssätt som krävs för detta. Det är genom att tänka och göra nytt tillsammans med andra aktörer som vi kan hitta och skala upp lösningar i ökad takt. Genom att kommunicera om stadens arbete får vi med oss andra, inte minst göteborgarna och näringslivet men även andra aktörer som har annan rådgivning att påverka utvecklingen. Ofta är andra aktörer före i sina verksamhetsområden och genom att på olika sätt kroka arm med dem förstärker det stadens arbete mot miljömålen. Det finns en ökad förståelse bland kommuner i Sverige och Europa att man behöver ha ett framåtlutat arbetssätt för att få till de systemförändringar som krävs, vilket innebär att Göteborgs Stad befinner sig i gott sällskap. Det ger goda förutsättningar att lära av varandra och på så sätt lättare ta sig an de utmaningar som finns.

En central utmaning handlar om stadens förmåga att komplettera den mer traditionella rollen av förvaltning med förmågan att driva utveckling, ta vara på innovation och kunna fatta rätt beslut i en föränderlig omvärld. Det behövs en utökad omfattning av insatserna samt ett ökat tempo i kompetens- och ledarskapsarbetet som leder till att man både förstår och vidtar åtgärder i kommunstyrelsen eller stadsledningskontoret, men även i respektive förvaltning och bolag. Miljö- och klimatomställningen består av och angränsar till flera komplexa samhällsutmaningar, vilket kräver nya förmågor och roller samt starkt ledarskap. Detta resulterar i behov av ökad kompetens för alla medarbetare och chefer i olika grad. En utmaning ligger i konkurrensen med andra kompetensinsatser och behov som samtidigt och våra uppdrag kräver, då tiden för kompetensutveckling är begränsad.

Strategin har identifierat att det behöver formuleras ett tydligare strategiskt grepp för samverkan kring miljö- och klimatomställningen där etablerade och nya samverkansinitiativ stärks. Samtidigt behöver kapacitet fortsätta byggas inom och mellan

Göteborgs Stads verksamheter för att säkerställa att det finns den förmåga och öppenhet som gör att staden kan dra nytta av samverkan fullt ut.

Utmaningarna kring att stärka samverkan och involvering är flera och berör alla förvaltningar och bolag, då miljö- och klimatomställningen är en fråga som genomsyrar det mesta. Samverkansmognaden är olika för så väl medarbetare och organisation. Göteborgs Stad som storstad har ett rikt diversifierat näringsliv bestående av ca 70 000 olika företag och över 14 200 organisationer i civilsamhället. Detta kräver att strategin har en god överblick över det som pågår men också kunskap om vad som saknas för att öka takten i miljö- och klimatomställningen. Generellt behöver kunskapen om civilsamhället öka inom Göteborgs Stad för att staden ska kunna samverka och involvera, det behövs även en gemensam stödstruktur och kultur som främjar samverkan.

Utöver involvering av aktörer inom civilsamhälle och näringsliv kan involvering av enskilda invånare ske via olika demokratiska metoder, exempelvis Göteborgsförslaget, medborgarbudget, medborgardialog och medborgarråd eller medborgardriven datainsamling. Under 2026 kommer strategin kartlägga potentialen att använda befintliga demokratiska verktyg och undersöka insatser för att involvera invånare i exempelvis datainsamling.

Det är viktigt att hitta en effektiv samordning för påverkansarbete där stadens verksamheter kan bidra till att staden som helhet utnyttjar sin röst och sina kanaler för att bevaka intressen och påverka i frågor där rådgivningen ligger någon annanstans. Strategin behöver därför utveckla ett samordnat påverkansarbete för miljö- och klimatfrågor för att svara mot strategins ambitioner. Arbetet behöver ske i relation till policyn för internationellt arbete som antogs i december 2025, men även omfatta den nationella nivån. Under 2026 kommer det kräva engagemang hos stadsledningskontoret, Gothenburg European Office och andra förvaltningar och bolag med olika nyckelroller att hitta former för ett mer effektivt och samordnat arbete för intressebevakning och påverkan som syftar till att undanröja hinder för uppfyllelse av stadens miljömål.

En viktig fråga framöver är att stärka samordningen mellan förvaltningars och bolags kommunikation kring miljö- och klimatfrågor. En viss samordning finns redan, men strategin ser behov av strukturerad samordning och kommer under 2026 ta initiativ till forum för detta. Syftet är att tillgängliggöra miljöförvaltningens arbete kring ”omställningskommunikation” där förvaltningar och bolag kan få stöd i sin kommunikation. Det handlar också om att samarbeta i kommunikationsarbetet gentemot gemensamma målgrupper, kanaler och i planeringen av insatser för att öka effektivitet och nå önskade resultat.

Organisering och kontakt

Strategiansvarig nämnd/bolag: Miljöförvaltningen

Samordningsansvarig(a): Salomon Abresparr

Organisering och involvering:

Strategin är organiserad utifrån de fyra fokusområdena där förvaltningar och bolag involveras i prioriterade aktiviteter efter behov.

Involverade förvaltningar och bolag (idag): Business Region Göteborg AB, demokrati- och medborgarservice, Gothenburg European Office (Stadshus AB), Göteborg & Co, Socialförvaltningen centrum, stadsledningskontoret.

Salomon Abresparr, samordningsansvarig